

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.09.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	27.03.2014
Avaldamismärge:	RT I, 28.08.2013, 8

Gümnaasiumi riiklik õppekava

Vastu võetud 06.01.2011 nr 2
[RT I, 14.01.2011, 2](#)
 jõustumine 17.01.2011

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
15.09.2011	RT I, 20.09.2011, 1	23.09.2011
02.05.2013	RT I, 07.05.2013, 10	10.05.2013
22.08.2013	RT I, 28.08.2013, 1	01.09.2013

Määrus kehtestatakse [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) § 15 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja ülesehitus

(1) Gümnaasiumi riiklik õppekava kehtestab riigi üldkeskhariduse (edaspidi *gümnaasiumiharidus*) standardi. Gümnaasiumi lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemel kirjeldatud üldnõuetega.
[\[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011\]](#)

(2) Gümnaasiumi riiklikku õppekava (edaspidi *riiklik õppekava*) rakendatakse kõigis Eesti Vabariigi gümnaasiumides olenemata kooli õiguslikust seisundist, kui seadus ei sätesta teisiti.

(3) Riiklik õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad ning läbivate teemade kavad.

2. peatükk Üldosa

1. jagu

Gümnaasiumihariduse alusväärtused

§ 2. Gümnaasiumihariduse alusväärtused

(1) Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Gümnaasium loob igale õpilasele võimalused tema võimete maksimaalseks arenguks õpilase eelistusi arvestades, loovaks eneseteostuseks, teaduspõhise maailmapildi kinnistumiseks ning emotsionaalse, sotsiaalse ja kõlblise küpsuse saavutamiseks.

(2) Gümnaasium jätkab põhikoolis toimunud väärtuskasvatust, kujundades eelkõige väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks. Tähtsustatakse väärtusi, mis aitavad kaasa ühiskonna inimvara ning riigi majanduse arengule.

(3) Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldnimikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärlikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

(4) Gümnaasiumiharidus on jätkuks põhiharidusele uue põlvkonna sotsialiseerumisel, mis rajaneb eesti kultuuri traditsioonidel, Euroopa ühiseväärtustel ning maailma kultuuri ja teaduse saavutustel. Gümnaasiumihariduse omandanud vaimset, sotsiaalselt, emotsionaalselt, kõlbliselt ja füüsiliselt küpsed inimesed tagavad Eesti ühiskonna sotsiaalse, kultuurilise, majandusliku ja ökoloogilise arengu jätkusuutlikkuse.

2. jagu

Õppe- ja kasvatusesmärgid

§ 3. Gümnaasiumi sihiseade

(1) Gümnaasiumil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimimiseks loova, mitmekülse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutava oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

(2) Gümnaasiumis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotlus, et õpilased leiaksid endale huvi- ja võimete kohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee. Gümnaasiumi ülesanne on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või kutseõppeasutuses.

[RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Nende ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:

- 1) õpilaste iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
- 2) adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
- 3) iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;
- 4) edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
- 5) kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.

(4) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

(5) Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse gümnaasiumi õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

§ 4. Pädevused

(1) Riikliku õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülelised pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõikide õppeainete kaudu, aga ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

(3) Üldpädevused on:

- 1) väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt;
- 2) sotsiaalne pädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha erinevates olukordades koostööd teiste inimestega; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; leida lahendusi iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvatele ning inimsuhetes tekkivatele probleemidele;
- 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
- 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtlusp partnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbete ning

ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;

6) matemaatikapädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;

7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärgid ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.

(4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväliline tegevus.

(5) Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstiained;
- 7) kehaline kasvatus.

(6) Riiklikus õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.

(7) Ainekavades esitatakse nii gümnaasiumi õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

§ 5. Gümnaasiumis taotletavad pädevused

Gümnaasiumi lõpetades õpilane:

- 1) käitub eetilisel, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
- 2) vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
- 3) kasutab erinevaid õpistrateegiaid, oskab koostada uurimistööd ja seda esitleda, oskab olla meeskonna liige ja panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
- 4) aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, mõistab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
- 5) suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi, oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleilmise võimaluste kohta, kavandab oma karjääri;
- 6) kasutab korrektset ja väljendusrikast keelt, oskab argumenteeritult väidelda;
- 7) mõtleb kriitiliselt ja loovalt, arendab ning hindab oma ja teiste ideid, põhjendab oma valikuid ning seisukohti;
- 8) valdab vähemalt kahte võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel;
- 9) kasutab matemaatilisi teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades;
- 10) omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- 11) kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud küsimustes;
- 12) on kujundanud oma aktiivse kodanikupositsiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis, oskab konflikte vältida ja lahendada, käitub tolerantselt;
- 13) hindab heatasemelist kunsti, oskab oma loomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;
- 14) elab tervislikult, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.

3. jagu

Õppimise käsitlus ja õppekeskkond

§ 6. Õppimise käsitlus

(1) Gümnaasiumi riiklikus õppekavas käsitletakse õppimist õpilase aktiivse ja sihipärase tegevusena, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga, toetudes juba olemasolevatele teadmiskonstruktuuridele.

(2) Õppimises on kesksel kohal õpilaste aktiivne teadmiste konstrueerimise protsess. Selleks tuleb gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevusega luua õppekeskkond, mis soodustab iseseisvat õppimist, sealhulgas vajalike õppimisostuste kujunemist. Õppe- ja kasvatustegevuses tuleb õpilastel lasta seada oma sihid, õppida töötama nii iseseisvalt kui ka kollektiivselt ning anda õpilastele võimalus leida erinevaid töömeetodeid katsetades neile sobivaim õpistiil.

§ 7. Õppekeskkond

(1) Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad.

(2) Gümnaasium korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(4) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

1) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;

2) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;

3) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;

4) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

5) ennetatakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;

6) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;

7) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii ükski kui ka koos kaaslastega;

8) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;

9) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel, tolerantsusel ja heatahtlikkusel;

10) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

11) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(5) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib gümnaasium, et:

1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;

2) õppes on võimalik kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada raamatukogu;

3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;

4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(6) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

4. jagu Õppekorraldus

§ 8. Ainevaldkonnad ja õppeained

Riiklikus õppekavas on esitatud järgmised õppeainete ning kursuste ainekavad:

1) keel ja kirjandus: kohustuslikud õppeained – eesti keel, kirjandus, vene keel (koolis või klassis, kus eesti keelt õpitakse teise keelena ning õpe toimub osaliselt vene keeles), kirjandus (koolis või klassis, kus eesti keelt õpitakse teise keelena ning õpe toimub osaliselt vene keeles); valikkursused – „Kõne ja väitlus”,

- „Müüt ja kirjandus”, „Kirjandus ja ühiskond”, „Draama ja teater”, „Kirjandus ja film”, „Vene keel Eestis”, „Maailmakirjandus antiikajast 18. sajandini”, „Tänapäeva vene kirjandus”, „Tänapäeva väliskirjandus” (lisa 1);
- 2) võõrkeeled: võõrkeeletes eristatakse eesti keelt teise keelena, B2 keeleoskustasemel võõrkeelt, kus lisaks kohustuslikele kursustele on kaks valikkursust, ja B1 keeleoskustasemel võõrkeelt, kus lisaks kohustuslikele kursustele on neli valikkursust. B2 keeleoskustasemel õpitakse inglise, vene, saksa, prantsuse või muud võõrkeelt. B1 keeleoskustasemel õpitakse inglise, vene, saksa või prantsuse keelt või muud võõrkeelt. Õpilasel, kes õpib eesti keelt teise keelena, on üks kohustuslik võõrkeel (lisa 2);
- 3) matemaatika: kohustuslik – kitsas matemaatika või lai matemaatika; valikkursused – „Loogika”, „Majandusmatemaatika elemendid”, „Arvuteooria elemendid I”, „Arvuteooria elemendid II”, „Diskreetse matemaatika elemendid I”, „Diskreetse matemaatika elemendid II”, „Planimeetria I. Kolmnurkade ja ringide geomeetria” ja „Planimeetria II. Hulknurkade ja ringide geomeetria” (lisa 3);
- 4) loodusained: kohustuslikud õppeained – bioloogia, geograafia (loodusgeograafia), keemia, füüsika; valikkursused – „Rakendusbioloogia”, „Geoinformaatika”, „Keemiliste protsesside seaduspärasused”, „Elementide keemia”, „Elu keemia”, „Füüsika ja tehnika”, „Teistsugune füüsika”, „Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond”, „Mehhatroonika ja robotika”, „3D-modelleerimine”, „Joonestamine”, „Arvuti kasutamine uurimistöös”, „Rakenduste loomise ja programmeerimise alused” (lisa 4);
- 5) sotsiaalsained: kohustuslikud õppeained – ajalugu, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus, geograafia (inimgeograafia); valikkursused – „Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat”, „Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu”, „Psühholoogia”, „Inimene ja õigus”, „Globaliseeruv maailm”, „Sissejuhatus filosoofilisse mõlemisse”, „Tänapäeva filosoofilised küsimused” (lisa 5);
- 6) kunstiained: kohustuslikud õppeained – muusika, kunst (lisa 6);
- 7) kehaline kasvatus: kohustuslik õppeaine – kehaline kasvatus; valikkursused – „Kehalised võimed ja liikumisõskused”, „Liikumine välistingimustes” (lisa 7);
- 8) usundiõpetuse valikkursused – „Inimene ja religioon”, „Eesti usuline maastik” (lisa 8);
- 9) riigikaitse valikkursused – „Riigikaitse”, „Praktiline õpe välilaagris” (lisa 9);
- 10) majandus- ja ettevõtlusõppe valikkursused – „Majandusõpetus”, „Ettevõtlusõpetus” (lisa 10);
- 11) valikkursus „Karjääriõpetus” (lisa 11);
- 12) valikkursus „Uurimistöö alused” (lisa 12).

§ 9. Õppeainete kohustuslikud kursused

(1) Keel ja kirjandus:

- 1) eesti keel (vene või muu keel gümnaasiumis, kus kooli õppekava kohaselt õpitakse eesti keelt teise keelena) – 6 kursust (1 kursust on 35 õppetundi);
- 2) kirjandus – 5 kursust.

(2) Võõrkeeled:

- 1) eesti keel teise keelena gümnaasiumis, kus kooli õppekava kohaselt õpitakse eesti keelt teise keelena, ning õpilaste puhul, kes on põhihariduse omandanud eesti keelest erineva õppekeelega – 9 kursust;
- 2) B2 keeleoskustasemel võõrkeel – 5 kursust;
- 3) B1 keeleoskustasemel võõrkeel – 5 kursust.

(3) Matemaatika:

- 1) kitsas matemaatika – 8 kursust või
- 2) lai matemaatika – 14 kursust.

(4) Loodusained:

- 1) bioloogia – 4 kursust;
- 2) geograafia (loodusgeograafia) – 2 kursust;
- 3) keemia – 3 kursust;
- 4) füüsika – 5 kursust.

(5) Sotsiaalsained:

- 1) ajalugu – 6 kursust;
- 2) ühiskonnaõpetus – 2 kursust;
- 3) inimeseõpetus – 1 kursust;
- 4) geograafia (inimgeograafia) – 1 kursust.

(6) Kunstiained:

- 1) muusika – 3 kursust;
- 2) kunst – 2 kursust.

- (7) Kehaline kasvatus: kehaline kasvatus – 5 kursust.

§ 10. Läbivad teemad

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Kohustuslikud läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- 5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning osalema tervist edendava keskkonna kujundamises;
- 8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää üksikõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

(4) Läbivate teemade kirjeldused on esitatud lisan 13.

§ 11. Õppekorralduse alused

(1) Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust (1 kursus on 35 õppetundi).

(2) Eesti õppekeelega koolis või klassis tagab kool oma õppekavaga eestikeelse õppe vähemalt 60% ulatuses gümnaasiumiastmele kehtestatud väikseimast lubatud õppemahust, kusjuures eesti kirjandust, Eesti ajalugu, ühiskonnaõpetust, muusikat ja geograafiat tuleb õpetada eesti keeles.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(3) Õpilase õppekoormusesse kuuluvad kõik §-s 9 loetletud kohustuslikud kursused, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel ning erisusi juhul, kui kooli õppekava kohaselt õpitakse eesti keelt teise keelena.

(3¹) Õpilase minimaalse kohustusliku õppekoormuse hulka arvatakse valikkursusena õpilasuurimus või praktiline töö, mille maht sätestatakse kooli õppekavas, kusjuures see ei tohi olla lühem kui 35 õppetundi.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(4) Gümnaasium võimaldab õpilastele valikkursusi valdkonniti vähemalt järgmises mahus:

- 1) keel ja kirjandus – 4 kursust (iga kursus 35 õppetundi);
- 2) võõrkeeled – 6 kursust;
- 3) matemaatika – gümnaasium võimaldab laia matemaatika õpet 14 kursuse ulatuses;

- 4) loodusained – 8 kursust;
- 5) sotsiaalsained – 7 kursust;
- 6) kehaline kasvatus – 2 kursust;
- 7) usundiõpetus – 2 kursust;
- 8) riigikaitse – 2 kursust;
- 9) majandus- ja ettevõtlusõpe – 2 kursust;
- 10) uurimistöö alused – 1 kursust.

(5) Lõikes 4 kirjeldatud ainevaldkondlikes mahtudes võivad olla nii riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursused kui ka kooli õppekavast tulenevad valikkursused. Usundiõpetuses ja riigikaitstes toimub õpe vastavalt riiklikus õppekavas toodud ainekavadele.

(6) Gümnaasium võimaldab lisaks lõikes 4 nimetatud valikkursustele vähemalt 11 kursuse mahus valikkursusi, mis arvestavad kooli omapära ja piirkondlikku eripära. Nimetatud valikkursuste hulgas võivad olla nii riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursused kui ka kooli õppekavast tulenevad valikkursused. Nende valikkursuste õpe tuleb korraldada vähemalt 12 soovija olemasolul.

(7) [Kehtetu - RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(8) [Kehtetu - RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(9) Õpetuse ja kasvatus korraldus määratakse kooli õppekavas. Gümnaasium võib lõigetes 4 ja 6 määratud valikkursusi kavandada ja läbi viia koostöös teiste koolide ja organisatsioonidega, sealhulgas kasutades Eesti ja rahvusvahelisi võrgustikke ning infotehnoloogilisi lahendusi.

(10) Lõimitud aine- ja keeleõppe kasutamiseks, kutseõppe läbiviimiseks ja piirkondliku eripära või kooli omapära arvestamiseks võib siduda õppeaine kursusi omavahel (sealhulgas kohustuslikke ja valikkursusi); samuti võib kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut ning muuta tunnijaotusplaani. Mõlemal juhul tuleb tagada riikliku õppekava õpitulemuste saavutamine. Kooli õppekavas kirjeldatakse seoseid riikliku õppekava nõuetega.
[RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(11) Riigikooli ning kooli, mille pidajaga on riik sõlminud kokkuleppe spetsiifiliste hariduslike erivajadustega õpilastele üldkeskhariduse omandamiseks võimaluste loomiseks, õppekavad võivad olla koostatud, arvestamata lõikes 3 sätestatud kohustust pakkuda õpilasele võimalust valida laia ja kitsa matemaatika vahel. Riigikooli, ühe asutusena tegutseva põhikooli ja gümnaasiumi, kus toimub üksnes mittetatsionaarne õpe, ning kooli, mille pidajaga on riik sõlminud kokkuleppe spetsiifiliste hariduslike erivajadustega õpilastele üldkeskhariduse omandamiseks võimaluste loomiseks, õppekavad võivad olla koostatud, arvestamata lõigetes 4–6 toodud nõudeid valikkursuste mahtudele.
[RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(12) [Kehtetu - RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 12. Õpilase teavitamine ja nõustamine

(1) Gümnaasium tagab õpilasele võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

(2) Gümnaasium korraldab õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab karjääriteenuste (karjääriõpetus, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

§ 13. Hariduslike erivajadustega õpilased

(1) Gümnaasium korraldab andekate õpilaste juhendamist.

(2) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib gümnaasium teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaastatakse nende muudatuste tegemisse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

(3) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

(4) Tervislikel põhjustel koduõppel olevale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava ning tema õppekoormust võib vähendada kuni kaheksa kursuse võrra iga arvestusliku koduõppel viibitud õppeaasta kohta.

§ 14. Mittestatsionaarses õppes kohaldatavad erisused

(1) Mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel. Sellest tulenevalt võib ühe kursuse läbimiseks kasutada juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi. Tunnijaotusplaan määratakse kooli õppekavas või individuaalses õppekavas, kusjuures see ei pea arvestama §-des 9 ja 11 tunnijaotusplaanile sätestatud nõudeid, kuid see peab võimaldama saavutada õpitulemused vähemalt käesolevas määruses sätestatud kohustuslikes kursustes ja kokku vähemalt 72 kursuses.

(2) Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.

5. jagu Hindamine ja gümnaasiumi lõpetamine

§ 15. Hindamine

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

(3) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtivatele hinnetele. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord määratakse kooli õppekavas.

(4) Nõuded õpilase käitumisele esitatakse gümnaasiumi kodukorras.

§ 16. Kujundav hindamine

(1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
[RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

(4) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

§ 17. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate tulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi võib väljendada kas numbriliste hinnetega viie palli süsteemis või koolisisesele hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega.

(2) Hindamisel viie palli süsteemis:

1) hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hindegga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindegga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;

4) hindegga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused esineb olulisi puudusi;

5) hindegga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused esineb olulisi puudusi ja areng puudub.

(3) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegga „4” 75–89%, hindegga „3” 50–74%, hindegga „2” 20–49% ning hindegga „1” 0–19%.

(4) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegga „nõrk”, kui see on ette nähtud kooli õppekavas.

(5) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord sätestatakse kooli õppekavas.

§ 18. Kokkuvõtavad hinded ja gümnaasiumi lõpetamine

(1) Õpilase õpitulemusi õppeaines hinnatakse kokkuvõtvalt üldjuhul kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis. Kool võib viie palli süsteemi asemel kasutada teistsugust hindedüsteemi. Kasutatav hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse kokkuvõtavad hinded ning käimasolevate kursuste jooksul saadud hinded viie palli süsteemi. Kool võib valikkursuste hindamisel kasutada hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(2) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

(3) Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilasele:

1) kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;

2) kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või lõikes 4 sätestatud tingimustel eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele (inglise, prantsuse, vene või saksa keeles) riigieksamid.

3) kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;

[RT I, 28.08.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

4) kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

(4) Õpilased, kes on gümnaasiumis õppinud eesti keelt teise keelena, õpilased, kes on lõpetanud põhikooli vene või muu õppekeelega koolis või klassis ja on asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, ning õpilased, kes on vene või muu õppekeelega gümnaasiumist või gümnaasiumiklassist asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, võivad valida, kas sooritavad eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami.

[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(5) Gümnaasiumi lõpetanuks loetakse ekstern, kes on sooritanud lõikes 3 nimetatud eksamid ning aineeksamid nendes kursustes, milles tal puuduvad kursuste hinded või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatases. Koolid, kus rakendatakse mittetatsionaarset õppevormi, on kohustatud looma võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina isikule, kes on esitanud koolile sellekohase kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 1. novembriks. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

(6) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruuses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruuses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatust.

6. jagu

Kooli õppekava

§ 19. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

- (1) Riikliku õppekava alusel koostab gümnaasium kooli õppekava. Kooli õppekava on gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
- (2) Kooli õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse.
- (3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab gümnaasiumi direktor. Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (4) Kooli õppekavas on üldosa ning õppeainete ja kursuste ainevaldkonniti koondatud kavad.
- (5) Kooli õppekava üldosas esitatakse:
 - 1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted;
 - 2) õppesuundade kirjeldused ja nende tunnijaotusplaan ning valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted, erinevate õppekeelte kasutamine kursuseti;
 - 3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted;
 - 4) ülekoolliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
 - 5) õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus;
 - 6) hindamise korraldus;
 - 7) gümnaasiumi lõpetamise korraldus;
 - 8) õpilaste nõustamine;
 - 9) karjääriteenuste korraldus;
 - 10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
 - 11) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

3. peatükk

Rakendussätted

§ 20. Õppe- ja kasvatustegevuse ja õppekeskkonna vastavusse viimine

- (1) Kool viib õppe- ja kasvatustegevuse ja kooli õppekava käesoleva määrusega kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2013. a.
- (2) Õppekeskkond viiakse käesolevas määruses füüsilisele keskkonnale sätestatud nõuetega vastavusse hiljemalt 1. septembriks 2013. a.
- (3) Kuni käesoleva määrusega kooskõlla viimiseni peab kooli õppe- ja kasvatustegevus ja õppekava vastama enne käesoleva määruse jõustumist kehtinud Vabariigi Valitsuse 25. jaanuari 2002. a määrusele nr 56 „Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava” (RT I 2002, 20, 116; 2007, 61, 392).
- (4) 2010/2011. õppeaastal on koolid, kus rakendatakse mittetatsionaarset õppevormi, kohustatud looma võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina isikule, kes on esitanud koolile sellekohase kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 20. jaanuariks.
- (5) Paragrahvi 11 lõiget 3¹ rakendatakse õpilasuurimuste ja praktiliste tööde osas, mille sooritamine on tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 31 lõike 6 punktist 3 gümnaasiumi lõpetamise tingimuseks alates 1. septembrist 2013. a.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

§ 21. Määruse § 11 lõike 2 rakendamine

- (1) Munitsipaalkoolides, kus 1. septembri 2010. a seisuga oli õppekeeleks eesti keelest erinev keel ning Vabariigi Valitsus ei ole „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” alusel andnud luba eesti keelest erineva õppekeele kasutamiseks, rakendatakse § 11 lõiget 2 õpilaste suhtes, kes alustavad gümnaasiumiõpinguid 2011/2012. õppeaastal või hiljem ning kogu gümnaasiumi ulatuses viiakse õpe nendes koolides § 11 lõikega 2 kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2013. a.
- (2) Kuni kogu gümnaasiumi ulatuses õppe § 11 lõikega 2 kooskõlla viimiseni võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud koolis enne 2011/2012. õppeaastat õpinguid alustanud õpilaste suhtes kohaldada eesti keelest erinevat õppekeelt, kusjuures eesti keeles õpetatakse:
 - 1) 2009/2010. õppeaastal gümnaasiumiõpinguid alustanutele vähemalt eesti kirjanduse üht kursust, ühiskonnaõpetuse kaht kursust ja muusika kolme kursust;

2) 2010/2011. õppeaastal gümnaasiumiõpinguid alustanutele vähemalt eesti kirjanduse üht kursust, ühiskonnaõpetuse kaht kursust, muusika kolme kursust ja Eesti ajaloo kaht kursust.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

§ 22. 31. augustini 2013. a kehtivad gümnaasiumi lõpetamise tingimused

(1) Paragrahvi 18 lõikeid 3 ja 4 rakendatakse alates 1. septembrist 2013. a. Kuni 31. augustini 2013. a rakendatakse lõpueksamite suhtes käesolevas paragrahvis sätestatud tingimusi.

(2) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada viis gümnaasiumi lõpueksamiit, millest vähemalt kolm on riigieksamid. Ühes ja samas õppeaines võib sooritada kas riigieksami või koolieksami.

(3) Kõigile õpilastele on kohustuslik eesti keele riigieksam, välja arvatud lõikes 4 sätestatud juhul.

(4) Õpilased, kes on gümnaasiumis õppinud eesti keelt teise keelena, õpilased, kes on lõpetanud põhikooli vene või muu õppekeelega koolis või klassis ja on asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, ning õpilased, kes on vene või muu õppekeelega gümnaasiumist või gümnaasiumiklassist asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, võivad eesti keele riigieksami asemel sooritada eesti keele teise keelena riigieksami. Õpilane, kellele on vastavalt „Keeleseaduse“ väljastatud eesti keele oskuse kõrgtaseme või C1-taseme tunnistus ning kes esitab vastava tunnistuse koolile hiljemalt jooksva õppeaasta 20. jaanuariks, ei pea sooritama eesti keele teise keelena riigieksami.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(5) Õpilased, kelle õppekeel on viipekeel, võivad valida kohustuslikuks eksamiks kas eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami.

(6) Õpilasel on õigus sooritada kõik lõpueksamid riigieksamitena. Riigeksameid võib õpilane valida kooli õppekavas olevate järgmiste õppeainete hulgas: vene keel (koolis või klassis, kus eesti keelt õpitakse teise keelena ning õpe toimub osaliselt vene keeles), inglise keel, saksa keel, prantsuse keel, vene keel (võõrkeelena), bioloogia, keemia, matemaatika, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus.

(7) Kolme kohustusliku riigieksami hulgas võib olla üks võõrkeeleksam (võõrkeeleks ei loeta eesti keele eksamiit). Õpilasel on õigus sooritada inglise keele, saksa keele, prantsuse keele ja vene keele (võõrkeelena) riigieksam ka juhul, kui ta ei ole seda keelt koolis õppinud.

(8) Riikidevahelise lepingu alusel võib sooritada saksa keele riigieksamina ka Saksamaa Liitvabariigi Liidumaade Kultuuriministri Alalise Kogu Saksa II astme keelediplomi eksami või Saksa üldise kõrgkooliküpsuse saksa keele eksami.

(9) Riikidevahelise lepingu alusel Saksa II astme keelediplomi saamiseks sooritatud saksa keele eksamiit ning Saksa üldise kõrgkooliküpsuse diplomi saamiseks sooritatud saksa keele ja matemaatika eksamiit tunnustatakse riigieksamitena.

(9¹) Võõrkeele riigieksami saab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 31 lõike 2 alusel vastu võetud haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud korras asendada rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeele eksamiga. Nimetatud eksamiit tunnustatakse riigieksamina.
[RT I, 07.05.2013, 10- jõust. 10.05.2013]

(10) Koolieksameid võib sooritada kõigis kohustuslikes õppeainetes ja lisaks nendes valikainetes, mida on gümnaasiumiastmes õpitud vähemalt 105 õppetundi.

(11) Ühe koolieksami võib gümnaasiumilõpetaja sooritada praktilise tööna või ainealase uurimusena.

(12) Gümnaasiumi lõputunnistuse annab kool õppenõukogu otsuse alusel:

1) gümnaasiumiõpilasele, kelle gümnaasiumi riikliku õppekava alusel koostatud kooliõppekava õppeainete kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik kohustuslikud ja valitud lõpueksamid sooritanud vähemalt rahuldavalt;

2) eksternile, kelle aineeksamite hinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik kohustuslikud ja valitud lõpueksamid sooritanud vähemalt rahuldavalt;

3) isikule, kellel on õppeainete kooliastmehinded vähemalt rahuldavad, kuid kes eelmistel õppeaastatel ei saanud gümnaasiumi lõputunnistust, sest tal jäi riigieksam sooritamata või ta sooritas riigieksami mitterahuldavalt, ja kes on järgmistel õppeaastatel sooritanud vähemalt 20 hindepallile kõik valitud riigieksamid, v.a lõigetes 13 ja 14 sätestatud erijuhtudel.
[RT I, 20.09.2011, 1- jõust. 23.09.2011]

(13) Gümnaasiumiõpilane, kellel esineb spetsiifiline õigekirjahäire (düsgraafia) ning kes sooritas eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami mitterahuldavalt, saab selle eksami asemel valida uue riigieksami mõnes teises riigieksamiaines.

(14) Gümnaasiumiõpilane, kes sooritas ühes õppeaines riigieksami mitterahuldavalt, saab selle eksami asemel valida uue riigieksami mõnes teises riigieksamiaines.

§ 23. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

Lisa 1 Ainevaldkond „Keel ja kirjandus”

Lisa 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled”

Lisa 3 Ainevaldkond „Matemaatika”

Lisa 4 Ainevaldkond „Loodusained”

Lisa 5 Ainevaldkond „Sotsiaalsained”

Lisa 6 Ainevaldkond „Kunstiained”

Lisa 7 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus”

Lisa 8 Valikaine „Usundiõpetus”

Lisa 9 Valikaine „Riigikaitse”

Lisa 10 Valikaine „Majandus- ja ettevõtlusõpe”

Lisa 11 Valikaine „Karjääriõpetus”

Lisa 12 Valikaine „Uurimistö alused”

Lisa 13 Läbivate teemade kavad